



**Osumnjičeni se prije prvog saslušanja upozorava da sve što izjavi može da se upotrijebi kao dokaz protiv njega.**

U skladu sa Evropskom konvencijom o osnovnim pravima i ljudskim slobodama<sup>1</sup> pravo na odbranu obuhvata i pravo osumnjičenog da ne smije da bude primoran da svjedoči protiv sebe ili da prizna krivicu.

Ustav Crne Gore<sup>2</sup>, takođe, osumnjičenom garantuje pravo na odbranu, a posebno pravo da na jeziku koji razumije bude upoznat sa optužbom protiv sebe, da ima dovoljno vremena za pripremanje odbrane i da se brani lično ili putem branioca kog sam izabere.

<sup>1</sup> EKLJP-član 5, stav 3

<sup>2</sup> Ustav Crne Gore-član 37

**Državni organi koji učestvuju u krivičnom postupku moraju s jednakom pažnjom da utvrđuju kako činjenice koje terete okrivljenog, tako i one koje mu idu u prilog.**

## UPOZNAJTE TUŽILAŠTVO

*Štampanje publikacije je omogućeno uz finansijsku podršku Evropske unije i Savjeta Evrope. Sadržaj je isključiva odgovornost autora/autorke i ni u kom slučaju ne predstavlja zvanične stavove Evropske unije ni Savjeta Evrope.*

CNR

Zemlje članice Evropske unije odlučile su da udruže svoja znanja, resurse i sudbine. Zajedno su izgradile zonu stabilnosti, demokratije i održivog razvoja, zadržavajući kulturnu raznolikost, toleranciju i individualne slobode. Evropska unija poklanja posebnu pažnju razmjeni postignuća i vrijednosti sa zemljama i narodima izvan svojih granica.

[www.europa.eu](http://www.europa.eu)

Savjet Evrope je vodeća organizacija za ljudska prava na kontinentu. Obuhvata 46 država, uključujući sve članice Evropske unije. Sve države članice Savjeta Evrope potpisale su Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum čiji je cilj zaštita ljudskih prava, demokratije i vladavine prava. Evropski sud za ljudska prava nadgleda primjenu Konvencije u državama članicama.

[www.coe.int](http://www.coe.int)

Sufinansira  
Evropska unija



Sufinansira i sprovodi  
Savjet Evrope



Centar za obuku u sudstvu  
i državnom tužilaštvu



Državno tužilaštvo  
Crne Gore

Sufinansira  
Evropska unija



Sufinansira i sprovodi  
Savjet Evrope



Centar za obuku u sudstvu  
i državnom tužilaštvu



Državno tužilaštvo  
Crne Gore

# PRAVA GRAĐANA/KI U POSTUPKU



**Osoba koja je lišena slobode mora da bude informisana o razlozima lišenja slobode, kao i o svojim pravima u postupku.**

Ukoliko je osoba lišena slobode ona ima pravo na informaciju o razlozima zbog kojih je lišena slobode.

Osoba koja je lišena slobode istovremeno mora da bude upoznata sa svojim pravom da nije dužna ništa da izjavi i da se svaka njena izjava može koristiti kao dokaz protiv nje.

Osim toga, osoba koja je lišena slobode ima pravo da zatraži da se o tome obavijesti druga osoba, koju sama odredi.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo da traže da im se sve informacije saopšte na njihovom ili na jeziku koji razumiju.

Osumnjičeni za krivično djelo imaju pravo na branioca kog sami izaberu ili na branioca po službenoj dužnosti, ukoliko nisu u mogućnosti da sami odaberu branioca, odnosno ukoliko nisu u prilici da sami snose troškove branioca.

Branilac zajedno sa osumnjičenim može prisustvovati saslušanju.

**Osnovi sumnje - manji stepen izvjesnosti da je određeno lice učinilo krivično djelo. Skup činjenica koje posredno ukazuju da je određeno lice učinilo krivično djelo.**

**Osnovana sumnja - veći stepen izvjesnosti da je određeno lice učinilo krivično djelo. Skup činjenica koje neposredno ukazuju da je određeno lice učinilo krivično djelo.**



**Osumnjičeni na prvom saslušanju mora biti obaviješten o krivičnom djelu za koje se tereti i osnovima sumnje protiv njega.**

Ukoliko je slobode lišen strani državljanin on ima pravo da podnese zahtjev da se o njegovom zadržavanju obavijesti diplomatsko-konzularno predstavništvo države čiji je državljanin.

Ukoliko je riječ o strancu koji nema državljanstvo ili izbjeglici, on ima pravo da komunicira sa predstavnikom odgovarajuće međunarodne organizacije.

Osobu koja je lišena slobode i osumnjičena za određeno krivično djelo policija dovodi kod nadležnog državnog tužioca na saslušanje.

Tokom saslušanja sačinjava se zapisnik, koji na kraju potpisuju lice koje je dalo izjavu i državni tužilac koji je obavio saslušanje.

Državni tužilac nakon saslušanja može da donese odluku da se osoba u daljem postupku brani sa slobode ili da donese rješenje o zadržavanju u kom su navedeni razlozi zadržavanja.

Rješenje o zadržavanju uručuje se osumnjičenom i njegovom braniocu najkasnije u roku od 2 sata. Zadržano lice i njegov branilac imaju pravo žalbe na Rješenje o zadržavanju koja se izjavljuje sudiji za istragu nadležnog suda i to u roku od 8 sati od trenutka prijema Rješenja.

Odluku o žalbi sudija za istragu donosi u roku od 4 časa od njenog prijema.

Žalba ne zadržava izvršenje Rješenja.

**Osumnjičeni je fizičko lice za koje postoje osnovi sumnje da je učinilac krivičnog djela.**



**Okrivljenom se mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete, kao i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.**

Zadržavanje može da traje najduže 72 sata.

Rok od 72 sata ne teče od trenutka kada je osumnjičeni doveden državnom tužiocu, već od momenta kada je on lišen slobode.

Okrivljenom se saopštavaju činjenice, kao i priroda, odnosno kvalifikacija krivičnog djela za koje se tereti.

Svako ko je optužen za krivično djelo ima sljedeća prava:

1. pravo da na jeziku koji razumije bude obaviješten o prirodi i razlozima optužbe;
2. pravo da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane;
3. pravo da se brani lično, da sam izabere branioca ili da, u slučaju da nema dovoljno sredstava da plati branioca, ima pravo na branioca po službenoj dužnosti;
4. pravo da prisustvuje saslušanju i postavlja pitanja svjedocima koji svjedoče protiv njega, kao i pravo da predloži saslušanja svjedoka koji svjedoče u njegovu korist, kojima takođe može prisustvovati i postavljati pitanja;
5. pravo da dobije besplatnu pomoć prevodioca ukoliko ne razumije ili ne govori jezik kojim se govori u postupku.

Osnovno pravo osumnjičenog je njegovo pravo na odbranu u krivičnom postupku, što podrazumijeva mogućnost da u svim fazama krivičnog postupka djeluje u pravcu poboljšanja svog položaja.

**Okrivljeni je fizičko lice protiv kog se vodi postupak zbog postojanja dokaza na kojima se temelji osnovana sumnja da je to lice učinilo krivično djelo.**